

HET OPDRACHTGEVERS
FORUM IN DE BOUW

DINER PENSANT 2018
VERJONGEN - VERNIEUWEN - VERDUURZAMEN

Diner Pensant 2018 - Verjongen - Vernieuwen - Verduurzamen

Het Opdrachtgeversforum in de bouw

Opening door gastvrouw Michèle Blom

Woensdag 31 oktober 2018 had Rijkswaterstaat de eer om gastheer van het jaarlijks Diner Pensant te zijn. In het inspirerende Madurodam is er een middag en avond besteed aan het thema 'Verjongen, Vernieuwen en Verduurzamen' en de rol van de opdrachtgever hierin.

Dat er onderling veel te bespreken viel, bleek toen Michèle Blom, directeur-generaal Rijkswaterstaat, de bijeenkomst wilde openen. Ze moest al haar flair in de strijd gooien om iedereen bij de koffie vandaan naar voren te krijgen. Na een vergelijking tussen verouderende kunstwerken en haar eigen verouderingsproces zat de sfeer er goed in. Toch was de boodschap serieus: opdrachtgevers staan voor een enorme vervangings- en verduurzamingsopgave en dit vergt een grondige aanpak. Een opgave die we als opdrachtgevers niet alleen kunnen en die we samen met elkaar, de markt en de omgeving moeten oppakken.

Een denktocht door Madurodam

De middag begon met een inspirerende denktocht door Madurodam, waar uitleg werd gegeven bij acht bijzondere projecten die gerenoveerd of vervangen worden of waarbij duurzaamheid een rol speelt.

Joyce de Waard van Rijkswaterstaat vertelde over de Beatrixsluis die door de manier van aanbesteden en goede samenwerking met de markt een grotere sluis heeft gekregen dan was uitgevraagd. Hierdoor passen er nu twee maatgevende schepen in de kolk in plaats van één. Bij het ontwerp is rekening gehouden met de omgeving, waardoor deze niet ingrijpend is veranderd. Daarnaast is de sluis energieneutraal gemaakt door het plaatsen van zonnepanelen.

Arnaud Bots van Schiphol liet zien dat bij de bouw van de nieuwe terminal en pier goed wordt nagedacht over de toekomst. Flexibel ontwerpen staat hierbij centraal: in het huidige ontwerp wordt rekening gehouden met de wensen van de toekomst. De lessen die geleerd zijn bij de renovatie van de oude terminal zijn meegenomen bij de bouw van de nieuwe terminal. Zo wordt er bijvoorbeeld robuust en zonder kolommen ontworpen, zodat de terminal in de toekomst gemakkelijk aangepast kan worden aan dan geldende eisen. Ontwikkelingen op en rond Schiphol vragen altijd veel overleg met stakeholders. Een deelnemer van de waterschappen bood gelijk aan om te helpen bij de omgevingsparticipatie.

Frans Deelelman van het Rijksvastgoedbedrijf en betrokken bij Energierijk Den Haag, vertelde over de renovatie van het Binnenhof, die in één keer wordt uitgevoerd. In 2020 starten de werkzaamheden, tot die tijd blijft het Binnenhof in gebruik.

Een uitdaging waar het Rijk voor staat, is hoe om te gaan met haar eigen doelen op het gebied van de energietransitie. Ondanks de voorbeeldfunctie van een locatie als het Binnenhof, lijken deze doelen vanwege de staat en leeftijd van het gebouw financieel niet haalbaar. Door samen te werken met ministeries, de Gemeente Den Haag en de provincie Zuid-Holland kunnen de klimaatdoelen met een gebiedsgerichte aanpak toch gehaald worden.

Bij het Scheepvaartmuseum vertelde Marc van Roosmalen namens het Rijksvastgoedbedrijf over de geschiedenis van het gebouw. Van de bouw als 's Lands Zeemagazijn in de 17e eeuw tot aan de laatste renovatie. Een vogelvlucht door ruim 350 jaar geschiedenis, hoe het gebouw is aangepast aan de behoefte en gebruik: schepen werden groter en kanonnen zwaarder. In 1973 werd de oorspronkelijke functie veranderd naar museum. Tussen 2007 en 2011 is het gebouw grondig verjongd, vernieuwd en verduurzaamd.

Jan van Asten van de Provincie Noord-Holland vertelde over de vervanging van De Cruquiusbrug, de eerste brug in Nederland waarbij gebruik is gemaakt van IFD bouwen: industrieel, flexibel en demontabel. Op de bouwplaats worden gestandaardiseerde elementen gecombineerd. Dit is te vergelijken met een legodoos: met een beperkte set legostenen zijn duizenden unieke combinaties te maken. Voordelen van deze aanpak zijn flexibiliteit, snelheid, minder overlast en goedkoper door schaalvoordeel: hoe meer projecten gebruik maken van de bouwstenen, hoe voordeliger het wordt.

Koen van der Kroon van Rijkswaterstaat vertelt over de Oosterscheldekering die in 1986 in gebruik is genomen. De toen geplande restlevensduur was 200 jaar (!). In het ontwerp is destijds weinig rekening gehouden met klimaatverandering en duurzaamheid. De opgave waar we nu voor staan is om de juiste keuzes te maken, met het bewustzijn dat we toekomstscenario's moeilijk kunnen inschatten, zodat de Oosterscheldekering de komende 168 jaar kan blijven bijdragen aan droge voeten.

Kenrick Heijn van Waternet vertelde dat er veel bereikt kan worden wanneer bestuurlijke daadkracht getoond wordt. Voor een dijkversterking in de Watergraafsmeer mochten na acht jaar procederen drie van de 800 bomen worden verwijderd. Er was dus een innovatie nodig. Voor het eerst in de wereld is de Dijkvernagelingstechniek toegepast om een dijk te versterken. De risico's die daarbij komen kijken zijn goed overwogen en worden nauwlettend gemonitord. De wens is om in de toekomst meer van dit soort technieken in de "gereedheidskist" te hebben om samen met de omgeving duurzaam te kunnen ontwerpen.

Staand naast miniatuur windmolens presenteren Teun Lamers (Rijkswaterstaat) en Petra Meijboom (Rijksvastgoedbedrijf) over de tien 'duurzame energie op rijksgronden' pilots. Alleen Rijkswaterstaat kan op haar gronden al 50% van de benodigde duurzame energie in 2050 realiseren. Door een gezamenlijke werkwijze en samen te experimenteren kan steeds slimmer en sneller gewerkt worden. Doordat de overheid kansen identificeert en de markt de projecten uitvoert voor eigen rekening en risico, wordt een passende invulling gegeven aan de klimaatambities van de regering.

Welkomstwoord

-Ans Rietstra en Ties Brink-

Ans Rietstra, voorzitter van het Opdrachtgeversforum

Nadat iedereen vol inspiratie terugkwam van de verhalen, nam Ans Rietstra het woord. Ze riep iedereen op deze inspiratie vast te houden en samen op te trekken in de zoektocht naar een duurzame oplossing voor de grote vervangingsopgave. Ook vertelde ze kort hoe het Opdrachtgeversforum haar rol pakt hierbij: diverse onderzoeksactiviteiten van de leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap en de werkgroep Circulaire Bouweconomie.

De burgemeester van Madurodam

Ties Brink, met zijn 16 jaar de jongste burgemeester van Nederland, kreeg vervolgens het woord en benadrukte dat Madurodam niet zo verschilt van de rest van Nederland. Ook binnen zijn gemeente speelt vernieuwing en verjonging een rol. Door steeds te blijven inspelen op de wens van de bezoekers van nu en van de toekomst, houdt hij zijn gemeente aantrekkelijk.

Op het gebied van duurzaamheid loopt Madurodam voor op de rest van het land. Met alleen maar elektrische vervoersmiddelen, een industrie die geen CO2 uitstoot en helemaal geen files op de weg is deze gemeente toch wel een voorbeeld. De oplossing is simpel... zonnepanelen. Hier kunnen de aanwezige opdrachtgevers nog wat van leren!

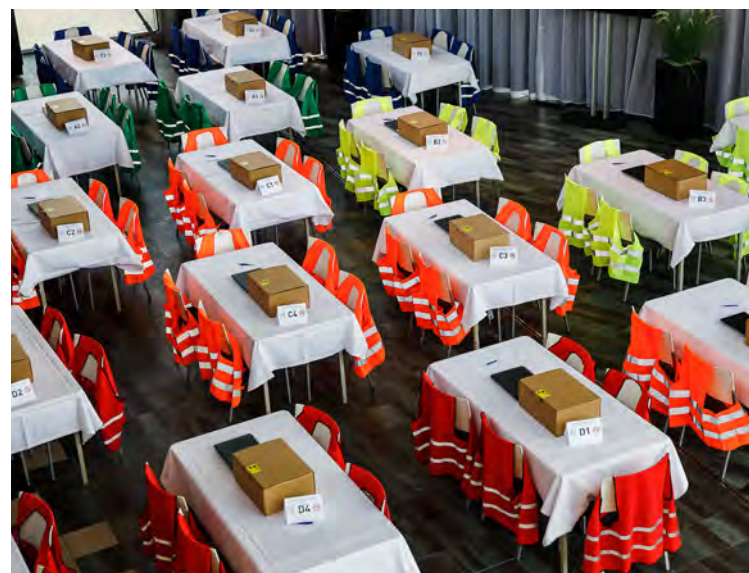

De uitdaging: pop-up escape

Daarna is het tijd voor actie. Voor één middag treedt Michèle Blom weer in haar oude rol als DG Straffen en Beschermen en sluit zij de 120 gasten op in de escape room. Hier geldt maar één regel. Samenwerken, creativiteit en innovatie zijn de sleutels naar succes!

De tijd tikte door en dat was merkbaar in de zaal. Klimaatveranderingen zorgen voor extreme weersomstandigheden. Geconcentreerd en competitief ging iedereen aan het werk om Nederland leefbaar te houden. Het probleemgebied werd gelokaliseerd en er werden prioriteiten gesteld over hoe de problemen aangepakt konden worden.

Samenwerken was hard nodig om alle puzzels en raadsels binnen de juiste tijd op te lossen, maar een crisissituatie kon helaas niet voorkomen worden. Iedereen deed zijn bouwhejje aan en alle aanwezige bestuurders gingen op de knieën om Nederland te redden.

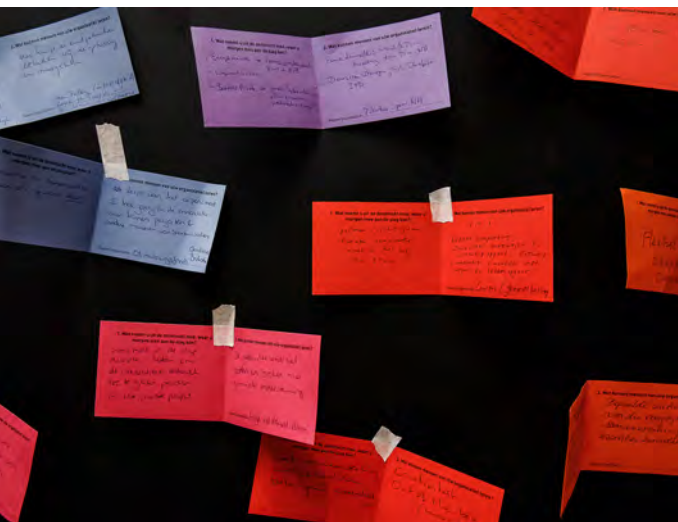

Reflectie op het Diner Pensant 2018

-Jacqueline Cramer, Marleen Hermans en Michèle Blom-

Dit viel ook Jacqueline Cramer (voorzitter uitvoering Betonakkoord) op die samen met Marleen Hermans (hoogleraar Publiek Opdrachtgeverschap) en Michèle Blom een reflectie gaven op de dag. Jacqueline Cramer gebruikte het moment om een oproep te doen aan alle aanwezigen om het Betonakkoord, dat bijdraagt aan het behalen van de klimaatdoelstellingen, te tekenen, samen aan de slag te gaan en één front te vormen. Ook Marleen riep op tot daadkracht en niet te wachten tot het juiste antwoord zich vanzelf aandient. Net als in de escape room: hesje aan en aan de slag om uit te vinden wie goed is in welk deel van de puzzel om Nederland te verduurzamen. Toch mooi om te zien hoe deze drie vrouwen vastberaden zijn om de bouw te Verjongen, Vernieuwen en Verduurzamen. Dat geeft vertrouwen.

Diner Pensant 2018

Verjongen

Vernieuwen

Verduurzamen

madurodam

Kassa Cash Register Ticket Holders